

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

An & quomodo, & quibus mediis seu adtumentis, possint aliquo modo
vitari peccata venialia. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

LIBER SECVNDVS.

De fuga peccatorum venialium.

CAPVT PRIMVM.

An & quamdiu possint aliqui iusti adulti,
vivere sine peccatis venialibus?

251.

Dico primò, neminem iustorum posse viribus propriis, sine diuinâ gratiâ, abstinere à peccatis venialibus omnibus, seu vivere sine illis. Hæc doctrina definita est à Concilio Mileuitano contra Pelagium Can. 6. 7. & 8. & Trident. sess. 6. cap. 11. & can. 23. qui teste S. Hieronymo libr. 2. contra Pelagianos, & in Epist. ad Ctesiphontem, & lib. 2. contra Iovinianum, Pelagio antiquiorem idem asserentem, & S. Augustino lib. de perfectione iustitiae, & lib. de gratia Christi dicebat, posse totâ vitâ hominem vivere sine peccato vllò. Id expressè damnatum est à S. Ioanne Apostolo 1. Ioan. 8. 10. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Si dixerimus quoniam non peccauimus, mendacem facimus eum, & verbum eius non est in nobis. Vbi de solis peccatis venialibus esse sermonem, ait S. Augustinus l. 3. cont. duas epist. Pelagianorum c. 3. & l. de nat. & grat. c. 36. Et certum est, multos in Ecclesia Dei adultos sine vllò peccato mortali commissio, vt fateatur Ecclesia S. Petro Martyre Ordinis Prædicatorum lect. 5. in Breuiario Romano 29. April. & de aliis quibusdam idem scribitur in historiis Ecclesiasticis, Idem docuit S. Iacobus Apostolus, Iacobi 32. In multis offendimus omnes. Quod de solis venialibus intelligendum, quia sine mortalibus quàm plurimi iusti viuunt, & non omnes illis coinquinantur. Sic Prouerb. 20. 9. Quis potest dicere: mundum est cor meum purus sum à peccato: Et Eccles. 7. 21. Non est homo iustus in terra qui non peccet: nimirum, venialiter, nam innumeri sunt iusti, qui mortaliter non peccant. Pulchrè hunc lapsum hominum iustorum describit S. Gregorius Nyssenus l. de orat. in Remitte nobis debita nostra: Cum hec vita, quâ per corpus fruimur, in sensus nostros diuidatur: ea verò que secundum animum exigitur, in mentis impetu & motu libera voluntatis consideretur, quis aded magno & excelsò animo? quis tanta prudentiâ præditus: quis tanti spiritus est vt per vitamq; vitæ rationem, vitiositatis ac malitiæ contagionem & iniquationem effugiat: quis quod ad oculum attinet, expers peccati est? Quis quod ad auditum attinet, innoxius? quis ab hac bestiali gula voluptate alienus? quis taciturnus & vacuus ab occasione peccati: &c. Nam reuera

multis sæpè mortibus introeundi locus oculis existit, & vel irascentem videt, & ad eandem contra perturbationem incitatur, vel prospera fortuna præter meritum videntem, & in inuidiam exarscit, vel superuentem, & in odium ruit; vel aliquam materiam boni coloris, dexterioris oris ac formæ figuram, & totus ad concupiscendum id quod placuerit, delabitur. Ita auris mortis fenestras aperit, & per ea que audit, multos affectus ad animum transmittit, metum, tristitiam, iram, voluptatem, cupiditatem, risum effusum, & eiusmodi. Porro gustatus voluptas, mater, vt dixerit aliqui, singularum malorum est. Quis enim ignorat, quod gula studium, radix propemodum sit eorum peccatorum, que in vita committuntur? Ab hac enim pendunt luxus atque delicia, ebrietas, ingluuius, in victu prodigalitas atque profusio, abundantia, satietas, conuersatio bestialis. Et ratione carens impetus ad vitia ignominiosa. Similiter tangendi sensus omnium peccatorum extremus est. Omnia enim que corpore exercentur à sensu voluptatis, apprehensionis, que tactu fit, morbi sunt, que singularem exponere, longum fuerit: Porro multitudinem peccatorum que animo patitur ac destinata voluntate committuntur, quoniam oratio enumerare possit: Ex interioribus inquit profisciscuntur improba cogitationes, atque adiecit earum cogitationum, quibus inquinamur, enumerationem. Si igitur ab omnibus aded partibus peccatorum retia nobis circumfusa sunt, per omnia sensuum instrumenta, per intus & oculos, atque in corde latentes animi motus: quis gloriabitur, vt inquit sapientia, se purum habere, cor, quia à foribus expurgatus est: quem admodum Iob testatur. Sordis sunt anima puritatis voluptas, que multifariam multisq; modis humana vita commiscetur per animum patitur ac corpus, per cogitationes, per sensus, per motus ex proposito procedentes, per corporis operationes & affectus. Quis ergo puram ab hac macula animam habet: quis fieri potuit vt fastu percussus non sit: quis potuit non esse superbia pede calcatus, quem manus peccati non commouit: cuius pes ad malitiam & nequitiam non cucurrit: quem oculus immodestus non inquinauit? & auditus solidus & imperitus non contaminauit? & gustatus ad se non conuertit? & occupatum detinuit: cuius cor ad vanos motus rude & in exercitatum mansit? Et Abbas Chæremone apud Cassianum Coll. II. c. 10. Impossibile est, inquit, quemlibet sanctorum non in istis minutis que per sermonem, per cogitationem, per ignorantiam, per obliuionem, per necessitatem, per voluntatem, per abreptionem admittuntur, incurrite. Quæ licet ab illo peccato quod ad mortem esse dicitur, aliena sint, culpâ tamen ac reprehensione carere non possunt. Aut enim, inquit Abbas Pinitius Coll. 20. c. 11. per ignorantiam, aut per obliuionem, aut per cogitationem, aut per sermonem, aut per abreptionem, aut

per necessitatem, aut per fragilitatem carnis, singulis diebus vel inuiti vel volentes frequenter incurrimus (addit Abbas Theonas Coll. 22.c.13. præter enumerata, vanitatem inter peccata venialia) pro quibus & David orans Dominum, purificationem atque indulgentiam deprecatur dicens: Delicta quis intelligit: ab occultis meis munda me, & ab alienis parce seruo tuo &c. Tantâ enim in his facilitate tanquam naturali lege prolabimur, vt quantalibet circumspectione atque custodia caueantur, non possint ad plenum ista vitari. Et Abbas Theo, Coll. 22.c.13. Aliud est admittere mortale peccatum, & aliud est cogitatione que non caret peccato, præueniri, vel ignorantia, aut obliuionis errore, aut facilitate otiosi sermonis offendere, aut ad punctum in fidei theoria aliquid hesitare, aut subrepti quâdam cenodoxia titillatione pulsari, aut necessitate natura aliquantisper à summâ perfectione recedere. Hæc enim sunt septem lapsuum genera, in quibus sanctus, licet non nunquam cadat, tamen iustus esse non desinit.

252. Dico secundò, neminem iustum per ordinaria gratiæ auxilia, quæ communiter omnibus iustis à Deo suppeditantur, posse totâ vitâ abstinere à peccatis venialibus, nisi adsit aliquod speciale & rarum Dei auxilium seu priuilegiû, quali freta, post Christum B. Virgo abstinit totâ vitâ ab omni peccato veniali.

Hæc propositio definita est in Concilio Tridentino & antea à Concilio Mileuitano. *Omni prorsus peccato vacare, supra humana natura modum Deus constituit*, inquit S. Gregorius Nazianzenus or. in plagam grandinis: Similita docet S. Cyprianus serm. de opere & elemosynis S. Augustinus lib. de gratiâ Christi. c. 49. & ep. 29. ad S. Hieronymum; S. Hieronymus l. 2. contra Pelagianos.

253. Dico tertio, posse iustum cum auxilio diuinæ gratiæ, vitare singula & omnia peccata venialia, sigillatim seu diuisim sumpta. Hæc conclusio negatur ab Hæreticis, & traditur à catholicis: inter quos Suarez ait de hoc, non posse dubitari, idque rectè tradi à S. Thoma & esse communem doctrinam. Idem docet Gregorius de Valentia tomo 2. disp. 8. a. 1. pun. 6. ad 5. Et Vasquez tomo 2. in 1. 2. disp. 212. c. 2. a. 16. 17. 18. Et alij. Et ratio est, quia si non possemus vitare singula & omnia venialia, hoc modo sumpta, ea committendo non peccaremus, quia non liberè ea committeremus, cum tamen peccatum essentialiter consistat in actu liberi arbitrij: vt docet S. Thomas: ad libertatem autem requiritur posse aliquid facere & non facere. Nemo autem peccat, inquit Augustinus, in eo quod vitare non potest.

254. Dico quarto, posse iustum speciali Dei priuilegio adiutum, non tantum singula peccata venialia vitare, sed etiam omnia prorsus, ita vt nunquam in vllum veniale peccatum labatur. Nam per tale priuilegium B. Virgo caruit omni peccato veniali, vt dicitur in Concilio Trident. pari ergo modo alij iusti, si Deus vellet eis simi-

Lancicij Opus. Tom. 2.

le priuilegium communicare, possent omnibus prorsus carere peccatis. Hanc propositionem Suarez loco citato ait esse certâ fide tenendam, eamque probat autoritate Patrum & ratione, loquendo etiam de iustis habentibus in se fomitem peccati non extinctum nec ligatum, vt fuit ligatus, immò & extinctus in B. V. Maria. Per speciale autem priuilegium, quo quis possit vitare omnia prorsus venialia, totâ vitâ sine lapsu in vllum veniale, non est intelligendum auxiliû ordinariû, quod communiter omnibus iustis datur, ad vitanda venialia de lege ordinariâ, sed valdè speciale, quod non conceditur omnibus, & est valdè extraordinariû, & contra communem cursum iustorum. Atque ita merito S. Augustinus: *Qui dicunt, inquit, esse posse in hac vita hominem sine peccato, non est eis continuè insaurâ temeritate obfistendum. Si enim esse posse negauerimus, & hominis libero arbitrio, qui hoc volendo appetit, & Dei virtuti & misericordiâ, qui hoc adiuuando efficit derogabimus.*

l. 2. de peccat. merit. cap. 6.

Dico quindò, nullum Sanctorum adultorum; præter Christum & B. Virginem vixisse in hac vita, sine vlllo peccato veniali, quia de nullo tale aliquid scimus ex Scripturâ vel Ecclesiæ Patrum uel doctrinâ. Et expressè hoc asserit Angelus in sermone quem ore proprio dictauit S. Brigittæ c. 14. infra concl. 7. citando. Et S. Bernardus epist. 174. ad Canonicos Lugdunenses: Quod enim aliqui pauci dicunt id, de S. Ioan. Baptista & de S. Iosepho, & sanctificatis in vtero, communiter à Theologis reicitur, quos citat Suarez, & S. Augustinus demonstrat. *Exceptâ, inquit, S. Virgine Maria, de qua, propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo questionem &c. Si omnes Sanctos & Sanctas, cum hic viuerent, congregare possemus, & interrogare, vtrum essent sine peccato, quid fuisse responsuros putamus? Vtrum hoc, quod iste dicit (scilicet Pelagius) scilicet illos etiam fuisse sine peccato? An quod Ioannes Apostolus: Rogo vos, quantalibet fuerint in hoc corpore excellentiâ sanctitatis, si hoc interrogari potuissent, vnâ voce clamassent: Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est. Et omnes iusti, non tantum ex humilitate, sed veraciter de se, debent dicere illud: In multis offendimus omnes. Et si dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, vt bene ponderant Conclia Mileuitanum & Tridentinum supra citata, ad hoc ipsum probandum.*

255.

l. c. n. 24. A. l. de nunt. & g. c. 36.

1. Io. 1. 8. 10.

1ac. 3. 2.

Dico sexto, posse iustos perfectioni vitæ serjò studentes, auxiliis diuinæ gratiæ adiutos, per longum tempus, immò & per totam vitam, viuere de facto, sine peccatis cum plenâ deliberatione commissis, cum solis illis, quæ dicuntur ex inaduertentia & surreptione, & ignorantia accidere. Id expressè supponit tanquam verum & possibile Clemens Alexandrinus: *Optimum, inquit, est, nullo modo peccare, quod est solius Dei: secundum, nullum ex voluntariis attingere, maleficis,*

256.

l. 1. p. 5d c. 2.

Job. 27. 6. *quod est proprium sapientis. Hoc sensu videtur locutus Iob: Non reprehendit me cor meum in omni vita mea. Non absolute, quia peccabat aliquando, saltem non deliberate. Idem significat Apostolus 1. Cor. 4.4. Nihil mihi conscius sum: scilicet, non sum conscius vllius peccati deliberate commissi, in eo statu Apostolico in quo hoc scripsit. Idem docent Suarez loco citat. & Vasquez quibus adde Iacobum Alvarez de Paz magni nominis Theologum & vitam spirituales, quam tribus magnis voluminibus tradidit, magistrum: Multi, inquit, ex perfectis hominibus, hoc consequuntur, vt post conuersionem suam ac gustatam spiritus sancti dulcedinem, nunquam aut rarissime peccata venialia scienter & ex industria, & cum plena deliberatione committant, idque egregie confirmat auctoritate ponderata S. Thomae: *Omnem enim impossibilitatem moralem, quam vocat, carentis veniali peccato, ad duo reuocasse videtur. Scilicet ad infirmitatem carnis, & ad obscuritatem mentis, sepe quid expediat, nescientis. Viri autem perfecti, aut seruide proficientes, scientiam illuminati, qua aliquod peccatum leue esse cognoscunt, & gratiam ampliori roborati, & dulcedine diuini amoris illecti, non est cur non facile carnis infirmitatem superent, & motus eius ad illicita tendentes cohibeant. Quid autem in vno peccato leui faciunt, in omnibus qua aduertunt faciunt, & primum motum insurgentem, vt ad leui peccato liberentur, priusquam vltro progrediantur impediunt. Hos Bernardus serm. de triplici coherencia vinculorum, beatos ac felices appellat: Beatus huiusmodi homo, inquit, & abundantiam spiritus influens maiestate, qui suauis & vnctus porat omnes, & neminem onerat ipse, qui terribilius & horribilius ipsa gehenna indicat, in re leuissima vultum omnipotentis scienter offendere. Et infra. Manifestam iniuriam faceres, si de Francisco, Dominico, Ignatio & alijs similibus sanctis, quod scienter & de industria peccata venialia fecerint, cogitares. Quod autem illi habuerint, multi viri spirituales ad perfectionem currentes, sine dubio habent, qui licet sapientius ex infirmitate, in leuib. cadant, nunquam tamen multis annis, in huiusmodi, scienter & ex industria deficiunt. Non enim nunc abbreviata est Dei manus vt iustos suos, ab ista infidelitate seruare nequeat, neque aggravata est auris eius, vt dilectissimorum preces, non exaudiat, quibus quotidie postulant, si non ab omni peccato (quod mortalitas ista non patitur) saltem a proccurata & fronte meretricis liberari. Frontem verd meretricis habet, qui post diuinam maiestatem, intime cognitam, post amplissima eius dona suscepta, post gustatam caelestium cogitationum suauitatem, (audet scies & aduertens, aliquid Domino displicere) illud licet leuissimum, coram oculis sui Domini & Creatoris patrare. Interrogemus itaq; viros sanctos, & obtestemur illos, per nomen Domini, cui se totos commiserunt, vt dicant nobis, siue vlllo ledende humilitatis timore, an aliquod peccatum veniale, non ex infirmitate, sed ex industria & ex malitia, per aliquot annos commiserint, & si dixerint, quia longo tempore, aut nunquam, aut vix, ex malitia peccarunt, credamus eis, sunt enim testes**

1. 2. q. 109.
2. 8. & 9.

omni exceptione maiores, & eos in hoc sequi & imitari conemur. Hæc Alvarez.

Similia habet Thomas Massutius lib. de cz. 1. 5. q. 4. l. 3. conuersione: Quamuis, inquit, omnia prorsus peccata venialia efficiuntur vitare non possumus, sine speciali Dei priuilegio, quod post Christum de B. L. & alio Virgine tenet Ecclesia, inquit sacra Synodus Tridentina; tamen venialia qua non committuntur ex subreptione, sed ex animi plena deliberatione possunt declinari, & a vitijs perfectis de facto omnia aut serè omnia deuitantur.

Talis fuit B. Ioannes à Cruce S. Teresa in 27. Informatione Oedmis primus adiutor & socius, qui vti scribitur in summa Hispanica eius vitæ impressa anno 1625. Antequam, per multos annos nunquam aduertenter vllum veniale peccatum committit, vti de eo testati sunt Confessarij illius.

Talis fuit (vt innumeros è Societate omitam) P. Ludouicus de Ponte, qui post emissum votum, de non peccando vnquam deliberate venialiter, illud perfectissimè impleuit, quem admodum iuratus asseruit eius per 20. annos Confessarij P. Petrus de Sandoual in Processu Informationis pro eius Canonizatione facto, auctoritate Episcopi Valetoletani.

Hoc quoque consecutus fuit Ioannes Betchmans Belga Societatis Iesu, mortuus in Collegio Romano, cum magna Sanctitatis opinione, anno 1622. qui per quinque annos quos in Societate transegit, nullam vnquam admisit deliberatum veniale peccatum, vti reddens rationem conscientie suae P. Virgilio Cepafio Superiori candidè factus est, & ego hoc ab eo audiui, & scriptum est in eius vita.

Idem de se factus est Cardinalis Bellarminus, P. Thomæ Triti herberto, Rectori Collegij Anglicani in vrbe. Nam etiam Bellarminus 79. T. 1. 1. 1. annos vixerit, tamen totam vitam suam, nullo deliberato veniali peccato se contaminauit, vti scribit de vtroque isto in vita Bellarmini P. Iacobus Fulgattus, & P. Sylæster Petrus sancta.

Dico septimo, posse iustos perfectioni vitæ spiritualis valde deditos, raro in peccata labi, & per longum tempus abstinere ab omnibus etiam indeliberatis peccatis venialibus, fretos auxilijs diuinae gratiæ maioribus quam ordinariè concedantur iustis ordinarijs, communi vitæ cautelâ viuentibus, nec vique ad perfectionem deditis, vti sunt dediti nonnulli viri perfectiores. Hæc propositio expressè habetur apud Benedictum Iustinianum qui explicans illud 1. I. o. 2. 1. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus: Nec tuerim inquit, inficias; quò quis maiores habet in Christianâ virtute & charitate progressus, eum & paucioribus & leuioribus noxijs raro admodum inquinari, vt colligitur ex Hieronymo dial. 3. con. Pelag. & Augustin. 1. 1. de nupt. & concup. & 1. de natur. & grat. c. 62.

Primo, probatur exemplis magnorum Dei

seruorum, de quibus id constat, ex vitis eorum, & aliis documentis fide dignissimis.

262. De B. Maria Oegniaense Ioannes de Vitria-
co Episcopus & Cardinalis doctissimus apud
Suriū sic scribit: *Testem Deum inuoco, me nunquā
in totā eius vitā vel conuersatione, vel vnum potuisse
mortiferum peccatum deprehendere. Si quod autem
fortassis exiguum veniale sibi admisisse videretur, cum
tanto cordis dolore, tantā cum verecundiā & rubore,
cum tantā contritione se ostendebat Sacerdoti, vt ple-
rumq; praenimio cordis angore instar parturientis ex-
clamare cogere. Tametsi etiam ab exiguis venialibus
culpis adeo sibi caueret, vt crebro ad dies quindecim,
nec vnam inordinatam cogitationem in suo possit pe-
ccatore reperire. Et quia bonarum mentium est, ibi cul-
pam agnoscere, vbi culpa non est, Sacerdotum pedibus
aduoluta, sese accusans, quaedam eiusmodi etiam cum
lachrymis confitebatur, ad que nos vix potuimus a risu
abstinere: puta, quaedam verba puerilia, qua in pueritia
se dixisse recolens dolebat. Postquam autem euacuauit
ea que sunt pueri, tanto cum timore animam suam,
tanto studio sensus suos, tantā puritate cor suum custo-
dere nitetur, semper illud praen oculis habens: Qui mo-
dica negligit, paulatim decidit: vt ne verbum quidem
viliū aut affectum inordinatum, nec inhonestum cor-
poris motum, nec risum immoderatum, nec indecentem
vel indecorum corporis gestum in ea vnquam, aut certe
raro aduertere potuerimus. Quamquam plerumq; pra
immense cordis gaudio, dum se ipsam vix possit cape-
re, aliquando liberius exilarato vultu, exterio corpore
gestu, mentis iubilum prodere cogebatur, vtpote vel
risum immoderatum ex cordis serenitate edendo, aut ali-
quam e suis sociabus, modico eoque pudico amplexu hu-
manissime excipiendo, vel Sacerdotis alicuius manus
vel pedes praeximia deuotione osculando. Cum autem
ad se tanquam a mentis quadam ebrietate redisset, &
vesperi omnes actus suos seueriter commemoraret &
examinaret, si vel in minimo modum se excessisse de-
prehenderet, cum admirandā cordis contritione id con-
fitebatur, & a se ipsa poenas exigebat: non raro etiam
illuc trepidans vbi nullus erat timor. Nos vero eā solā
causa nostra pigrizia consulere volentes, eam reprehende-
bamus, que crebrius quam vellemus eiusmodi minu-
tias confitebatur. Quod si cogitatione inordinatā
diu carebat, aliis quoque peccatis caruit, quae
supponunt inordinationem cogitationis. Non
potest enim contingere peccatum, nisi sit volu-
tum, volitum autem esse nequit, nisi sit praecog-
nitum: ac proinde cum aliqua inordinatione
cogitationis, vti Philosophi morales & Theo-
logi omnes docent.*

263. De nostro B. Etmundo Campiano scribit
Paulus Bombinus: *Conscientiam, inquit, sacris con-
fessionibus solebat eluere: adeo nullā sepe maculā, vt ab
Antonio Francisco, qui eius Confessiones audire con-
fueuerat, quia nihil erat quod solui possit, sine solenni
absolutione ad sacrum ire perpetrandum iuberetur.
Quamquam id quoque antequam sacris iniciare-
tur, vsu venisse confitendi Campiano, vt sine sacrā
absolutione, eandem ob causam dimitteretur, idem
Lancicij Opusc. Tom. 2.*

Antonius Franciscus non semel testatus est.

De S. Francisco Xauerio maius, quippiam
constat, ex testimonio eius Confessarij, quod ad
probendam vitā eius sanctimoniam, adferunt
Auditores Rotę, in Relatione ab eis facta Sum-
mo Pontifici pro Canonizatione illius. Cum, in-
quiunt, quondam Xauerius ibi ageret hyemem, con-
fessum fuisse sepius, apud Vicarium S. Thome, qui iure-
iurando affirmauerat, in huiusmodi confessionibus nul-
lum se inuenisse peccatum veniale, quo Deus offendi po-
tuisset. De nostro B. Stanislao Kostka, P. Alphon-
sus Ruiz, cui ille totius vitā peccata in Confes-
sione detexerat, post illius mortem publicē te-
stis est, eum totā vitā suā (quae fuit 19. annorū)
nullum mortale peccatum commississe, & venialia val-
de pauca. De B. Aloyfio Gonzaga P. Ferdinandus
Paternd testatus est, dum eius Confessarij ef-
fret in curia Regis Hispaniarum existentis ad-
huc in statu saeculari per 5. vel 6. annos, quibus eius
confessiones excipiebat ad annum etatis 14. se sepe nu-
mero, nec materiam in eo absolutionis inuenisse, idq;
non ex defectu iudicij & solertia accidisse, quia etiam
ab eā etate elucebat in illo prudentia & maturitas se-
mitū in moribus.

Si ergo B. Aloyfius in eā etate, adhuc saecula-
ris, in aula Regis Hispaniae, adeo abstinit diu
a venialibus, quanto magis postea acquisito
maiore Dei lumine, & Diuinā gratiā abundan-
tia in vita Religiosa? Atque ita P. Hieronymus
Platus ob libros editos notus, perspecta do-
ctrinae & probitatis vir, scripto testatus est: *Se
eius generalem confessionem in Societate sex mensium
audisse, & non reperisse in eo materiam capacem abso-
lutionis, neque de peccatis venialibus. Quae duorum
Confessariorum testimonia tanquam certa &
fide dignissima, adduxerunt ad comprobendam
sanctitatem B. Aloyfij, Rotę Auditores in Rela-
tione, pro eius Canonizatione facta Paulo V.
Pontifici Maximo, titulo: Quod innocens Ado-
lescens, habuerit omnes virtutes. Et §. Quod
autem immaculatus Adolescens.*

Quod confirmari potest praeter experientia
multorum seruorum Dei, accurate vitā perfe-
ctioni studentium, testimonio iurato P. Anni-
balis Vitalis, qui in Processu Lecienfi facto au-
thoritate Sedis Apostolicae pro Canonizatione
P. Bernardini Realini, testis tertius ad vigesimū
articulum ita respondit: *In quindeci anni, in circa,
che esso se confessato, in questi vltimi della vita, continua-
mente con me, non ho potuto trouar in lui, ne nemo vn
peccato veniale voluntario.*

De eodem P. Realino in eius vita a P. Anto-
nio Beaillo Italicē conscripta legi alterum eius
Confessarium P. Natalem Caputum, Professorem
Theologiae, testatum esse, *Se per octo men-
ses, quibus Confessiones P. Realini audiuit, nunquam se
inuenisse in eo materiam absolutionis. Vt ergo solui
posset, aliquod ex saeculari vitā antea factā, peccatum
confitebatur.*

De Cardinali Bellarmino scribit Fuligattus
S 2 in

264.
par. 2. de
charit. in
Deum §. a.

265.

266.
Process.
Canoniz.

267.

268.

cap. 34.

in eius vita, eum interdum per octo dies non invenisse vnum peccatum, quod esset materia absolutionis. Et tamen Bellarminum scimus fuisse scrupulosissimum, quales, ut ait S. Gregorius, solent ibi culpam agnoscere vbi culpa non est.

269.
l. 12. Reg.
c. 31. Resp.

Noster quoque Frater Alphonsus Rodriguez, etsi per 40. circiter annos Ianitoris officium obierit: ordinariè in confessionibus non adferebat materiam absolutionis.

Iosephus Soria è Societate Iesu qui familiariter versatus est cum P. Realino per annos 22. & fuit eius cubicularius per annos 5. testis 18. in Processu Licenti super 8. articulo iuratus deposuit: P. Bernardinum fuisse tam magna sanctitate praditum, & vita adèd pura, ut nemo quod sciam aduerit vngquam ab eo ne minimum quidem peccatum veniale fuisse commissum, multò minus mortale.

270.

De P. Ludouico de Ponte in concione funebri impressa Valisoleri anno 1624. legi, dictum à P. Michaele de sancto Romano Præposito nostræ Domus Professæ, P. Ludouicum conseruasse gratiam baptismalem totâ vitâ, & inter quinquaginta quatuor peccata, quæ post eius mortem scripta ab eo olim, inuenta sunt à curioso quodam, nullum fuisse, quod ipse audeat asserere attigisse culpam saltem peccati venialis.

271.
l. 6. c. 11.

Secundò probatur, hæc doctrina ex Concilio Tridentino, vbi disserens de peccatis iustorum ait: Licet iusti in venialia peccata quandoq; cadunt, non propterea desinunt esse iusti: Vbi particula, quandoq;, indicat, non sæpè, sed rarò id contingere iis, qui sibi attendunt & gratiæ Dei cooperantur.

cap. 14.

Simili loquendi formulâ vsus est Angelus in sermone, quem suo ore dictauit S. Brigitte: Quis, inquit, mirari debet, quòd Deus hanc Virginem (scilicet Mariam) super omnes maxime dilexerit, cum ipsa solâ exceptâ, neminem à viro & muliere generari prauisius cuius animus (alias voluntas) ad mortale seu veniale peccatum interdum non fieret inclinabilis. Quod autem interdum accidit, non sæpè accidit.

272.
To. 1. Ep.
Pont. par.
2. pag. 352.
Rom. edit.

Tertiò probatur, hæc doctrina testimoniis Patrum. S. Gelasius primus, in disputatione contra Pelagium, dicentem sine gratiâ posse hominem toto vitæ tempore abstinere à peccatis venialibus. Postquam docuisset id viribus naturæ fieri non posse, subdit: Sin verò quispiam non possibilitate facultatis humana, sed per Diuinam gratiam hoc asserat in hac vitâ quibuslibet sanctis, posse conferri, bene quidem facit, nam Dei dono cuncta possibilia sunt, talia confidenter opinari & sperare fideliter. Si ergo totâ vitâ quis potest ab omnibus abstinere peccatis, beneficio diuinæ gratiæ, multò magis, per longum, etsi non totum, vitæ tempus.

Et cum dixisset, non decere impugnare facile, si quis dicere, aliquos tales exstitisse subdit: Sanctos nonnullos copiosiore Dei munere, vel rariùs omnino, vel minimis, humana conditionis passionibus

impetitos esse: & affluentiore Dei gratiâ, mortalitatis vitia facile superasse, ita tamen, ut solus agni sit proprium, nullum prorsus habuisse peccatum. Et quamuis postea, multis Scripturæ testimoniis probet omnes esse peccatis obnoxios, id non idèd facit, quasi neget diu aliquos posse abstinere à peccatis per auxilia gratiæ, sed ut Pelagianorum errorem demoliat, asserentium, omnis esse posse atque debere prorsus ab omni peccato liberis. Ideoque tandem subdit: Vnos in magna continentia proposito constitutos, siue minus siue amplius, à vitis infestari, prout quisque gratiâ Diuinâ inspirante profecerit. Cum autem multos in Ecclesiâ Dei proficere valde, certum sit, multos quoque reperiri, qui raro in peccata venialia labantur, dubitari non debet. Eadem veritas colligitur ex S. Augustino, qui ait: Qui dicunt esse posse hominem in hac vitâ sine peccato, non est eis continuo incantâ temeritate obstendendum. Si enim posse negauerimus, & hominis libero arbitrio, qui hoc volendo appetit, & Dei virtuti ac misericordiæ, qui hoc aliquid efficit, derogabimus. Quibus locis videtur Augustinus loqui, de abstinencia à venialibus, per totam vitam, quare multò magis de abstinencia per longiusculam vitæ partem, id sentit, quia hoc facilius est, & non tam specialis gratiæ auxilio eget. Et libr. de Spir. & lit. à principio & cap. 2. dicit: Si quis de aliquo sancto assernet, nunquam peccasse, non propriis viribus sed gratiâ & dono Dei, non multum cum eo esse contendendum, sed potius si id sufficienter ostendat, illi esse gratulandum. Cum autem certissimis testimoniis, supra ostensum sit, aliquos diu sine venialibus vitæ peccatis, & rarò in ea lapsos esse, id quoque alios posse assequi similibus diuinæ gratiæ specialis auxiliis fretos, dubitandum non est. Idem libr. de perfectione iustitiæ ferè toto, soluens argumenta, Cælestij Pelagiani nomine sibi à Cœpiscopis Eutropio & Paulo proposita, quibus Pelagiani conabantur euincere, quòd homo viribus naturæ, sine gratiâ per Christi merita collatâ, possit prorsus totâ vitâ viuere sine peccato. Non negat id posse fieri, sed non nisi per gratiâ Dei, non verò viribus naturæ. Quod ut clarius appareat, adferam hic præcipua argumenta Pelagianorum in illo libro, seu exempla, ab Augustino relata & ab eodem soluta.

Ante omnia, inquit, (scilicet Pelagianus) interrogandus qui negat hominem sine peccato esse posse, quid sit quodcumq; peccatum, quod vitari potest, aut quod vitari non potest. Si quod vitari non potest, peccatum non est: si quod vitari potest, ergo homo potest esse sine peccato quod vitari potest. Nulla enim ratio vel iustitia patitur saltem, dici peccatum, quòd vitari nullo modo potest.

Ad hoc S. Augustinus sic respondet. Respondemus, vitari posse peccatum, si natura vitata sanetur gratiâ Dei per Iesum Christum Dominum nostrum. In tantum enim sana non est, quantum id quod facit.

faciendum est, aut cecitate non videt, aut infirmitate non implet. dum caro concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem, vt non ea quæ vult homo faciat. Hæc Augustinus.

Quocirca si iudicio Augustini potest homo totâ vitâ (vti putabat Pelagius) viuere sine peccato, per Christi gratiam, multò magis non totâ vitâ, sed diu, rarò peccando, viuere potest.

Deinde aliud Pelagianorum argumentum in medium adfert tale: Iterum querendum est, quid sit peccatum, naturale an accidens? Si naturale est, peccatum non est: si autem accidens est, & recedere potest, & quod recedere potest, vitari potest, & quod vitari potest, potest homo sine eo esse quod vitari potest.

Respondetur, inquit Augustinus; Naturale non est peccatum, sed natura præsertim vitiate, vnde facti sumus natura filij iræ: parumq; esse ad non peccandû, voluntatis arbitrium, nisi adiuta sanetur gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum.

Iterum ait (Pelagianus) querendum est, vtrumne debeat homo sine peccato esse? Procul dubio debet. Si debet, potest: Si non potest, ergo nec debet. Et, si non debet homo esse sine peccato, debet ergo cum peccato esse, & iam peccatum non erit, si illud haberi debere constituerit.

Respondetur, inquit Augustinus hac similitudine: Cum videmus claudum qui sanari potest, rectè dicimus, debet homo iste esse sine claudicatione, & si debet, potest, nec tamen cum vult continuò potest, sed cum fuerit adhibita curatione sanatus, & medicina adiuerit voluntatem. Hoc fit in interiore homine, quod ad peccatum attinet, tanquam ad eius claudicationem, per eius gratiam, qui venit non vocare iustos sed peccatores, quia non est opus sanis medico, sed malè habentibus.

Iterum ait, (Pelagianus) querendû est, an velit Deus hominem esse sine peccato: Procul dubio vult, & procul dubio potest. Quis enim tam demens est, vt vel dubitet fieri posse quod Deum velle non dubitat?

Respondetur, (inquit S. Augustinus) vult Deus hominem esse sine peccato: sed hoc fit in credentibus & proficientibus renouatione interioris hominis de die in diem, donec fiat perfecta iustitia tanquam sanitas plena. Hæc S. Augustinus.

Ex cuius responso, causam discimus, quæ viros perfectioni seridè incumbentes rarò peccare facit: scilicet, renouationem interioris hominis, quam Christi gratia facit in proficientibus. His enim Deus auxilia frequentiora & maiora suppeditat, quam vulgo communi iustorum, tepidorum præsertim: præterea, extrinsecâ etiam providentiâ Deus præseruat spiritu feruentes, ne occurrant illis obiecta ad peccatum allicientia, vel, si occurrunt, ita eorum mentem & cogitationes pijs rebus occupat, ne ad malas cogitationes delabantur, sine quibus præuis, nemo peccat. Liberi enim arbitrij vsus, incipit à cogitatione repræsentante materiam obiecti.

Lancij Opusc. Tom. 2.

quam sub specie boni reprehensam, voluntas eligit dum peccat.

Iterum ait, (Pelagianus) querendum est, quot modis constet peccatum? Duobus, ni fallor: si aut illa fiant, quæ prohibentur, aut illa non fiant, quæ iubentur. Tam certè omnia illa quæ prohibita sunt, vitari possunt, quam quæ præcepta sunt, perfici. Nam frustra aut prohiberetur aut iuberetur, quod vel cauere vel impleri non possit. Et quomodo negabimus posse esse hominem sine peccato, cum consiteri necesse sit, eum, tam omnia illa quæ retantur posse cauere, quam quæ imperantur efficere?

Ad hoc quoque respondet S. Augustinus, non negans posse nos abstinere à peccato, sed id nos non posse, nisi Deus det, & charitas Dei diffundatur in cordibus nostris, non per nos ipsos, sed per Spiritum S. qui datus est nobis. Hoc autem, inquit, fit de die in diem, in iis, qui volendo, & credendo, & invocando, proficiunt, & præterita obliuiscetes, in ea quæ ante sunt extenduntur. Ad hoc enim lex ista præcipit, vt cum in his implendis homo defecerit, non se extollat superbiâ tumidus, sed ad gratiam confugiat fatigatus.

Deinde cap. 6. ait: Adiuuante gratiâ Dei, negandum non est, posse hominem esse sine peccato.

Et c. 7. Non gratis Christus mortuus est, non igitur potest homo esse sine peccato, etiamsi velit, nisi adiuuet gratia Dei, per Iesum Christum Dominum Nostrum, quod vt perficiat, & nunc in proficientibus agitur, & omnimodè implebitur contentione mortis absumpta & charitate, quæ credendo & sperando nutritur, videndo & obtinendo perfectâ.

Idem Augustinus cum alibi ostendisset, neminem esse qui viribus naturæ sine gratiâ Dei viuat sine vilo peccato, & concludens primam quæstionem, asserat tolerandum esse eum, qui diceret præter Christum, alicui quoque per Christi gratiam, concessum esse. Qui nullum omnino haberet peccatum: supra dixerat reperiri, qui per Dei gratiam, se ab eis peccatis abstinerit, quæ crimina vocantur, atque illis peccatis (scilicet venialibus) sine quibus non hic viuatur, mundare operibus misericordiæ, & pijs orationibus non neglexerit: & talem hinc exire sine peccato, quamuis cum hic viuere, habuerit nonnulla peccata. Quo loquendi modo apertè indicat, reperiri tales, qui per Christi gratiam, non multa sed pauca, seu quod idem est, nonnulla committunt peccata, quæ per opera pietatis expiant. Et loquendo de iustis, Quia, inquit, in leuissimis, & aliquando incantis obrepit peccatum, & insiti fuerunt, & sine peccato non fuerunt. Quo loco, aliquando, denotat rarò id contingere nonnullis.

S. Leo Papa: Vt, inquit, virtutis habitaculû nullâ sit contaminatione pollutum, vique regente atque adiuuante Domino omnibus obtinere possibile est: si per ieiunij purificationem, ac per inedia largitatem, studeamus & peccatorum sordibus liberari, & charitatis fructibus esse secundi.

S. Prosper ait, Eos qui sanctè per donû Spiritus S.

a. de pecc. m. 4.

274

l. de nat. & grat. c. 38.

274

275

1. deuit.
cont. c. 6.

viuunt, tamen propter quasdam difficultates, quas tra-
hant, siue scientes, siue nescientes, aliquoties, aut suo
peccato cedunt, aut alieno consentiunt. Ergo S. Prof-
peri iudicio, aliqui non sapè, sed aliquoties pec-
cant.

(Notat Suarez tom. 2. in 3. par. disp. 4. sect. 3.
Patres nomine criminis intelligere peccatum
mortale. Sic S. Augustin. in Enchir. cap. 64. il-
lud accipit & l. de nat. & grat. c. 36. & l. de per-
fect. iust. cap. 12. & 17. & S. Gregor. lib. 21. mor.
cap. 9.)

276.
1. 2. Reuel.
cap. 19.

Et Christus D. dans varia monita S. Brigitte
inter alia ait: *Mali homines inter iustos tolerantur ad
honorum probationem: ex malitia quippe malorum,
probatur honorum constantia, nam in aduersitate o-
stenditur, quantum quisq. patiens est in prosperitate
verò quam quisq. constans est & moderatus. Quia er-
go vitia quandoq. subrepunt iustis, & virtutes frequen-
ter extollunt, idè permittuntur mali viuere cum bonis,
ne boni dissoluantur nimia lætitiâ, vel dormient ace-
diâ, & vi frequenter habeant ad Deum oculos. Aliud
est autem, vt obseruauit Caietanus 22. q. 4. 3.
a. 8. Quandoq. aliud, passim, quod idem est, ac
sapè.*

277.
1. 6. in 1.
Reg. c. 14.
Prou. 14.

Idem deducitur ex S. Gregorio Papa, qui lo-
quens de peccatis iustorum, qui dicuntur *septies
cadere*. Iusti, inquit, permittuntur aliquando *cadere*,
vt *semper valeant fortius stare*. Hi proficèd, etsi verba
Domini quandoq. non implent, à Domino non re-
cedunt, & in modico desipiunt, sed post modicum respici-
unt. Quo loquendi modo, indicat, reperiri ius-
tos, qui non sapè labantur in venialia, sed ali-
quando, quandoq. modicum id est raris, eum enim
sensum in lingua Latina habent hę dictiones, &
tales loquendi formę. Et libr. 3. dialog. de S.
Iaacò, sic scribit: *Qui cum virtute abstinentie, con-
temptu rerum transeuntium, propheta spiritu oratio-
nis intentione, esset incomparabiliter preditus vnum
erat, quod in eo reprehensibile esse videbatur quod non-
nunquam tanta ei lætitiâ inerat, vt illos tot virtuti-
bus, nisi sciretur esse plenus, nullo modo crederetur.*

278.
1. 1. ped. c. 6.

Idem sentit Clemens Alexandrinus: *In volun-
taria peccata non adeo multa incidere, iis maxime co-
uenit, qui bene educati sunt. Qui autem non incidit
in multa, raro incidit.*

279.

Et S. Hieronymus: *Et nos, inquit, dicimus posse
hominem non peccare si velit, pro tempore, pro loco, pro
imbecillitate corporeâ, quam diu intentus est animus.*
Atqui multi serui Dei feruentes, habent valdè
intentum, & diu, rebus diuinis antum, & ma-
iorem circa se auxiliantis Dei protectionem;
proinde Dei beneficio diu abstinent à peccatis,
qui suę animę seridè intendunt.

280.
h. 4. in Pas-
cha.

S. Maximus: *Habent, inquit, merita atates suas,
nam & senectus morum inuenitur in pueris: & inno-
centia infantium reperitur in senibus.* Ad innocentiam
verò vitę requiritur, rarus in peccata venialia
lapsus.

281.
in ca. Luc.

S. Ambrosius explicans illa verba Lucę: *Erāt
incedentes in omnibus mandatis & iustifica-*

tionibus Domini sine quetela: *Quid ad hoc refer-
runt, qui peccatis suis solatia preferentes, sine peccatis
frequentibus hominem putant esse non posse, & videntur
versiculo, quia scriptum est in Iob: Nemo mundus à
sorde, nec si vnus diei vita eius sit in terra. Et infra: si
hoc putant sine peccato esse, nunquam omnimò peccasse,
& ipse consentio. Omnes enim peccauerunt & egent
gloriâ Dei: sin autem eum qui veterem errorem corre-
xerit, & in eam se vita transformauerit qualitatem,
vt temperet à peccato, negent abstineret à delictis, non
possunt in eorum conuenire sententiam: cum legamus
quia sic Dominus dilexit Ecclesiam, vt exhiberet ipsam
sibi gloriosam & non habentem maculam, aut rugam,
aut aliquid eiusmodi, sed vt sit sancta & immaculata.*
Vbi cum dicat se de talibus peccatis loqui, quę
omnes admiserunt, & committunt clarum est,
eum non loqui de mortalibus, quę non omnes
committunt. *Esse enim à reatu mortalis culpa ali-
enum, conceditur multis, inquit B. Laurentius Iusti-
nians, & patet ex historiis Ecclesiasticis, & Co-
fessarij benè sciunt, qui tales multos norunt,
sed de solis venialibus. Sensit ergo posse nos
esse sine frequentibus venialibus: præsertim, cum de peccatis
cum, vt ait S. Augustinus per peccata, S. Scriptura
intelligit venialia, per crimina, mortalia.*

Dices, Pelagium teste S. Augustino, vsum esse
hoc loco S. Ambrosij ad probandam suam hæ-
resim, quę erat: posse ac debere homines omni-
bus peccatis carere totã vitã: proinde hoc S.
Ambrosij loco non benè probari, id, ad quod
probandum adfertur.

Resp. Concedens, nego consequen-
tiam. *Primo*, quia nos rem diuersam loco citato
S. Ambrosij probamus. Pelagius enim docebat
hominem sine vllis peccatis posse totam vitam
transigere, idque viribus naturę, non auxilijs
gratię fretum. Nos verò id tanquam hæresim
detestamur, sed tantum cum S. Ambrosio dici-
mus, posse esse beneficio Diuinę gratię homi-
nem sine peccatis frequentibus, sine quibus tamen
nullas viuit ita, quin aliquando in ea labatur. *Se-
cundo*, & Pelagius & alij hæretici solent suas hæ-
reses, etiam Scripturę sententijs male intelli-
ctis & explicatis confirmare, sicut ergo hanc ob
causam non debemus abstineret à producendis
Scripturę S. sententijs in confirmationem sanę
doctrinę ita nec ab iis Patrum sententijs citan-
dis abstineret debemus, benè intellectis, & in
vero earum sensu propositis, etsi eas ad suos er-
rores hæretici iniquè detorqueant.

Nec obstat, quod S. Augustinus libr. de gratia
Christi c. 43. & 49. dicat S. Ambrosium asserere,
hominem posse esse sine peccato; id enim non dicit ex
suo sensu, sed refert Pelagium idè laudasse S.
Ambrosium, & dixisse: in eius præcipuè libris Roma-
nam elucere fidem, eumq. inter Latinos, scriptorum
florem quandam emisisse, quia, inquit, videtur Pela-
gus sibi in quodam loco librorum eius, eo teste vti, quo
probat hominem, posse esse sine peccato. Hoc autem S.
Ambrosius non dixit, vti ei affixit Pelagius, sed
ian-

tantum, posse esse sine frequentibus peccatis per Dei gratiam. Deinde cum ibidem cap. 48. idem repetisset tanquam à Pelagio citatum ex Ambrosio, respondet: *Posse hominem in hac vita esse sine peccato, negandum non est. si hoc velit Deus, apud quem sunt omnia possibilis.* Sed infra c. 49. ait meritò S. Ambrosium docere exponendo Eliaâ Prophetam: *Neminem in hoc mundo esse sine peccato,* quod nos etiam contra Pelagium asserimus, sed hoc Ambrosij dictum est diuersum ab eo quod retulimus, de frequentibus peccatis. Quocirca et si Bellarminus l. i. de amiss. grat. c. 6. §. Obiectio 4. dicat S. Augustinum c. 49. dixisse, correctam esse à S. Ambrosio illam sententiam, non est intelligendum, quòd eam cortexerit de abstinentia possibili à frequentibus peccatis, sed tantum eam, quam habuisse dicebatur à Pelagio, de perfectione iustitia Zachariae & Elisabeth summe atque omni modo perfectae, cui nihil addi iam posset, qualem cap. 48. dixerat, nos in caelo sperare. Quod quidem S. Augustinus conditionatè dixit de S. Ambrosio: *Si ille, inquit, vir sanctus atque humilis Zachariam & Elisabeth summe atque omni modo perfectae iustitia cui nihil addi iam posset, fuisse existimauit. profectò sententiam suam minus excutendo correxit.*

Atqui in loco S. Ambrosij à me citato, nil tale ab eo dictum est, quocirca non de loco prout à nobis citatus, id S. Augustinus dixit, sed prout erat citatus à Pelagio, de iustitia perfectissima Zachariae & Elisabeth S. Hieronymus dialogi contra Pelagianos.

285. Abbas Pynophilus apud Ioannem Cassianum, loquens de iustis Ordinariis, licet dicat eos singulis diebus in venialia labi, tamen Abbas Theonas disputans de peccatis iustorum, qui etiam sancti viri sunt, adducto testimonio illo vulgato Prover. 24. prout communiter à Concionatoribus citatur: *Septies in die cadit iustus, at in septem lapsuum genera, scilicet cogitationis, ignorantiae, aut obliuionis &c.* Virum sanctum nonnunquam cadere: qui autem cadit nonnunquam, raro cadit, saepe & diu abstinet à casu veniali: idem enim significat nonnunquam, quod, raro.

286. Quod idem Abbas Theonas supra clarius indicauerat: *Nullus, inquit, ita circumspectus in huius mundi potest esse constitutus, vt eum altem rara vel leuia peccatorum tela non seriant:* Agnouit ergo aliquem Dei beneficio, raro labi in leuia peccata.

287. Idem Abbas Theonas expressè impugnans eos, qui dicebant cum Pelagio, hominem posse esse sine peccato, sic eos refutat, vt ostendat id falsum esse: quia nullus est qui non interdum, nõ aliquando, peccet, qui loquendi modi, non frequentia, sed rara denotant peccata aliquorum Sanctorum. *Quod, inquit, tam pertinax Sanctorum studium, quod tam arduum potest esse propositum, cui non aliquando, versutus ille insidiator illudat: Quis ita*

*solitudinis secreta sectatus, vniuersorum mortaliu consortia declinauit, vt nunquam cogitationibus superfluis laberetur. & intuitu rerum, vel occupatione actuum terrenorum, ab illa qua verè sola est, bona Dei contemplatione deciderit: Quis tantum spiritus, vnquam potuit retinere seruiorem, vt non interdum, lubricis cogitationibus, in ipsa quoque orationis conuentione irasclatos, repente de caelestibus ad terrena corruerit: Sen sit ergo, aliquos non saepe, sed, interdum, &c., aliquando, quod idem est, ac raro, peccare: & hoc satis est ad refutandos Pelagij alleclas, qui dicebant, iustos nunquam peccare debere & posse. Quod autem Theonas addit, *sanctos cogitatione quandoq; in peccata labi,* verum est, si sermo sit de communi iustorum cursu, fit tamen singulari Dei beneficio, etsi raro, (vti mihi certò compertum est) vt aliqui nunquam villo, merè interno peccato, Diuinam Maiestatem offendant.*

S. Bernardus serm. de cæna Domini: *Qui lotus est, inquit, non indiget nisi vt pedes lauet. Lotus est, qui grauiora peccata non habet, cuius caput, id est intentio, & manus, id est operatio & conuersatio munda est. Sed pedes, qui sunt anime affectiones, dum in hoc puluere gradimur, ex toto mundi esse non possunt, quin aliquando vanitati, aliquando voluptati, aut curiositati, plus quam oportet, cedat animus vel ad horam.* Vbi ponderanda sunt *Primo*, particula aliquando, ostendere, raro nonnullos peccare: quòd etiam aliquando dicitur contingere, supponitur nõ semper nec saepe, sed raro contingere. *Secundo*, S. Bernardus supponit esse homines iustos, qui non peccant intentione, nec operatione, & conuersatione (in quibus tamen omnia ferè iustorum peccata consistunt) quando ergo addit aliquando, affectione illos delinquere, idque non saepe, sed vel ad horam, manifestè indicat, raro id accidere cautè viuentibus. Et si in vigilia S. Andreae, cum loquens de vulgo, & de modo communi viuendi iustorum imperfectorum, dixisset: *Multa quotidie peccata contrahimus, paulò post subdit: Beati qui solam suam, dico autem gloriam conscientiae suae, solliciti sunt omni tempore conseruare immaculatam, semper splendidam exhibere.* Sed quia pauci sunt, qui sic omni custodia seruent cor suum, pauciores autem (si tamen vel prouiores) qui in omni sanctimoniam conseruent illud, necesse est frequenti abstinentia maculas deluere submirantes. In quibus verbis manifestè docet, reperiri tales iustos, etsi paucos, qui conseruant omni tempore, immaculatam à frequentibus & quotidianis aliorum peccatis conscientiam, & semper splendidam.

His accedit S. Thomas Perfecti, inquit, viri ex infirmitate carnis incidunt interdum in aliqua peccata venialia. Vbi vox, interdum ostendit, non de frequentibus, sed de raris eum loqui peccatis, à perfectis viris committi solitis: possunt ergo durè ab eis abstinere, si raro in eâ labuntur, seu quod idem est, si interdum labuntur.

Et explicando modum viuendi perfectorum, clarè indicat eos ita viuere, vt raro peccent. Sic aut 6. in enim corp.

enim ait: Ad perfectos pertinere ea qua agunt, secundum regulam rationis ordinare, secundum illud: omnia honeste & secundum ordinem fiant in vobis. Et precipue hanc cautelam adhibent in his, in quibus non solum ipsi offenderent, sed etiam aliis offensionem pararent. Et siquidem in eorum manifestis dictis, factis, ali-quid ab hac moderatione desit, hoc prouenit ex infirmitate humana, secundum quam a perfectione deficiunt, non tamen in tantum deficiunt, ut multum ab ordine rationis recedatur, sed modicum & leuiter, quod non est tam magnum, ut ex hac ratione possit ab alio sumi peccandi occasio.

291. Et ad 3. respondens ad Obiectionem, qua probatur scandalum actuum reperiri in uiris perfectis, quod S. Thomas ibidem negat reperiri, sicut nec scandalum passiuum, ait, quod peccata venialia perfectorum, precipue consistunt in subitibus moribus occultis; si qua uero etiam in exterioribus dictis uel factis, peccata venialia committant, tam leuia sunt, ut de se scandalizandi uirtutem non habeant. Qui modi loquendi, non possent consistere, si perfecti peccarent saepe uenialiter, frequentia enim uenialia & uitam ualde tepidam peccantium demonstrant, & scandalum actiuum praebent imperfectis & tyronibus, & uiros perfectionis ualde studiosos offendunt & contristant, uti & Superiores suos.

292.
hom. 3. 15.
Ianuar.

Quocirca inter priuilegia ualde singularia reponendus est, rarus per longum tempus in peccata uenialia, & quidem indeliberata lapsus, quandoque per surreptionem, ex humanae mentis infirmitate & huius uitae conditione contingens. Hoc uideatur asserere S. Macarius Aegyptius ab Ecclesia in Romano Martyrologio & a Baronio in notis ad illud Laudatus, qui cum docuisset, bellum gerere cum mente nostra, neque consentire neque componere cum cogitationibus prauis, & in nostra potestate esse (non sine tamen auxiliis Diuinae gratiae) certare, resistere, vulnerare, cadere (scilicet inimicum diabolium) non posse tamen hominem facultate propria (scilicet cum ordinatis Dei auxiliis) peccatum radicibus euellere & extirpare, sed hoc soli Deo conuenire, & ad solam diuinam potentiam pertinere. Tandem post multas luctas & certamina, quod Dei potentia concedat aliquibus, subdit: Quemadmodum si domum, tuam latro accesserit, tibi molestus esse non desinet, nec sine te securè agere, tu uero illi resistere incipies, & cades atque caderis: ita debet animare: sistere, repugnare atque occurrere: quod superest, uoluntas illa repugnans, & labore gemens & molesta superior euadere incipit, cadit, & resurgit. Denique peccatum, decem aut uiginti conflictibus denegat animam, superat ac prostermit, anima uero successu temporis ad semel peruenit, ut vincat peccatum. Iterum illa si sustinuerit, nec se remisit, paulatim superior esse incipit, & discernere, palmam denique, reportare contra peccatum. Sed in iis strictè aduertantur, tam diu peccatum euerit hominem, donec euaserit in uirum perfectum, in mensuram asatis, & sum perfectè uincet mortem.

293.
Quo in loco duo notanda sunt. Primum, S. Macarium non loqui de uictoria tantum peccatorum mortalium, ab his enim multos Sanctos ne semel quidem uictos esse certissimum est, uic constat ex Bulla Canonizationis de S. Dominico, & S. Petro Martyre. S. Macarius autem ait, saepe per peccata quemuis nondum perfectum à daemone uinci, ergo manifestum est, eum loqui de uenialibus. Secundum, notandum est, eum non agere eo loco de certà specie peccatorum tantum, sed expressè ait esse infinitas species à quibus cauendum est, cum ergo de his asserat solius Dei potentia acquiri extirpationem eorum, & uictoriam de illis, de omnibus speciebus peccatorum uenialium id asseruit, & non tantum de paucis. Non obstat autem uictoria de peccatis, rarus in aliqua lapsus, à quo Christo & B. Virgine exceptis, nullos omnino fuit immunis, quia ut est regula iuris, parum pro nihilo reputatur, & una hirundo non facit uer.

Tandem ne quis desperet se id posse assequi, ed quod aduersarius daemone, uideatur esse in pugnando potentior nostra anima, subicit contrarium: Mens, inquit, ut saepenumero diximus, aduersaria est, paremque, tum potentiam aduersus peccatum qua contradicere possit & resistere cogitationibus. Quod si dicas, fortiores esse potentiam aduersarii, & uirum, homini planè dominari, Deum confituis iniustum &c. Proinde nos asserimus mentem aduersario esse facultate parem sed beneficio diuinae gratiae. Tandem modum tradit profsequendi hanc de peccato uictoriam. Itaque, anima, qua summo studio implorauerit auxilium Diuinum, consequatur illud, non sine remuneratione, dignaque, habeatur, qua liberationem mereatur. Certamen enim & lucta inter aequales consistit.

Idem hom. 4. sic loquitur hoc ipsam confirmans: Anima qua ob summum desiderium & expectationem fidem atque dilectionem, digna fuerit habitata, qua recipiat illam supernam uirtutem (nempe caelestem spiritus dilectionem), & qua caelestem ignem immortalis uitae fuerit adepta, ab omni dilectione huius mundi reuera soluitur, & ab omni laqueo nequitiae liberatur. Quemadmodum enim ferro, plumbo, auro, uel argento in ignem coniectis, resolutur eorum dura natura, & in molliorem mutatur, quantosq; diuini igne permanserit, tantò magis soluitur & mutantur à sua naturali duritie, per uirtutem ignis calidam, sic & anima qua mundo abrenunciauerit, solum Dominum desiderans, omni animi peruestigatione, studio atque contentione, & ex fide ac spe sua, expectationem indeficientem in illum contulerit, illum ignem caelestem, diuini atque spiritualis amoris consecuta, tum uerè à mundo exolutur, & ab omni uitio affectionum liberatur, & cuncta à se repellit, procul mutato naturali ipsius habitu atque peccati duritie, reliqua omnia pro superfluis habens, in solo Sponso caelesti, quem recipit quiescens, per ardentem & inenarrabilem ipsius dilectionem.

294.
Dico octauo, posse iustos, cum speciali ualde Diuina

CAPVT SECVNDVM.

Per diligentem custodiam sensuum & potentiarum internarum nostrarum, homines Deus preseruat a frequenti in peccata venialia lapsu.

PRimo, ex parte nostra, conducit ad hoc diligens custodia sensuum, & potentiarum nostrarum, ne occasionibus extrinsecis & tentationibus intrinsecis cedant. Pulchrè hoc explicat S. Macarius senior exemplo incedentis per loca nemorosa spinis & luto plena, ubi reuerberet ignis; gladius, sint affixi, precipitia & aqua non pauca, qua loca si quis acris & diligens, habens oculum pro duce transgrediatur ex omni parte continens vestem suam, ne inter nemora & spinas discerpatur aut luto maculetur, aut discindatur à gladius, ne per precipitia dilabatur, aut demergatur aquis, ab oculo rectè ducatur, sibi diligenter attendens, se ipsum conseruat illasiam & vestimentum suum, non vsutum, neque fractum; secus si piger, remissus, socors tardus & ignauus, per talia loca gradiatur, vestis eius hinc & inde desluens, in nemora & spinas delapsa dissipatur, aut ab igne exurit, quia non vndiq, viriliter eam tenet, aut ab affixis ensibus scinditur, vel polluitur luto, & citissime perdit praeclarum illud & nouum vestimentum, propter negligentiam, ignauiam & incuriam suam. Imò etiam, nisi rectè & diligenter oculum adhibeat, etiam ipse in vallem precipitabitur, aut aquis submergetur. Ad eundem ferè modum anima qua corpus gestat veluti quoddam praeclarum vestimentum, praedita facultate discernendi dirigente totam animam cum corpore transeuntem, per nemora & spinas vitæ, per lutum, ignem & precipitia, hoc est, desideria & voluptates, & reliqua huius seculi absurda; ex omni parte debet cum sobrietate, zohore, studio & diligentia, coercere & conseruare se ipsam, corporeumq, indumentum, ne dissipetur ab huius mundi memoribus & spinis sollicitudinum, negligentiarum, & distractionum terrenarum, aut ab igne concupiscentiae exuratur, ea inquam veluti induta, oculum auertit ne praua videat, similiter & aurem subducit, ne distractiones audiat, & linguam, ne vana loquatur; manus & pedes ab omnibus prauis operationibus. Auertit quoque se ipsam anima ab occupationibus malis, conseruans cor ne cogitationes, per mundum volentur, hocq, modo summo cum labore ac studio cobibens vndiq, diligenter membra corporis, à vitis minime dissipatum, non adustum, neque luto maculatum conseruat praeclarum corporeum indumentum. Ipsa deniq, per voluntatem illam cognoscendi intelligendi & discernendi peritiam, ac vt plene dicam, per virtutem Domini conseruabitur, qua se ipsam pro viribus coercet, & ab omni desiderio mundano reuocat; & sic à Domino capit auxilium vt verè custodiatur à predictis malis. Vbi enim Dominus conspexerit quendam strenuè declinantem voluptates vitæ atque distractiones, sollicitudines crassas, laqueosq, terrenos, & occupationes cogitationum

296.

h. 4. to. 4.
Bib. SS. PP.

Diuinæ gratiæ auxilio, tota vitæ suâ semper à certis & determinatis peccatis venialibus abstinere, ita vt ne semel quidem in ea labantur.

De S. Thoma Aquinate scribit noster P. Alvarez del Paz: Memoria proditum esse, eum nunquam suam puram animam inanis gloriæ leuis peccato inesse. Et tamen difficillimum est, ab inani gloria esse immunem. Vnde S. Ambrosius ait: Frequenter vanitatum effusione mentem occupari; & quidem tam validè occupat, vt dicat S. Bernardus: Esse in peccato primam, & in conspectu postremam. Quod etiam Cassianus affirmat.

Hinc apud Cassianum Abbas Theonas, inter genera peccatorum, in quæ etiam Sancti labuntur, ponit: Subtili canodoxie titillatione pulsari. Si ergo per Christi gratiam potest quis tota vitæ à vanitatis & superbiæ maculâ aded expugnata difficili, esse immunis; multò magis ab aliis non ita difficilibus peccatis.

De Theona & Beone Abbatibus scribit Marialis abstinuisse mendacio. De S. Chryostomo in Prato spiritali scribit Sophronius, eum post Baptismum, nunquam iurasse, vel quenquam iurate compulisse, nunquam esse mentitum, nõ dixisse scurrilia, iocos non admisisse. Et Cardinalis Bellarminus nostro Præposito Generali P. Mutio Vitellesco dixit, vt scribit Paligattus in illius vita, se ne in pueritia quidem vnquam esse mentitum, & tota vitæ. Quod etiam de P. Gonzalo Sylueria scribit Nicolaus Godignus, eius Pueritiam describens. Tam enim tunc, doctore Numine cognoscebat vitis & abiecti animi esse, quacunq, de causa falsa pueris diceret, cumq, mentiri per se turpe sit, tum verò nobili viro, cuius magnum ornamentum, simplex veritatis assertio est, multò esse turpissimum. De Epaminonda quoque & Sacerdote Ægyptio quoddam scribitur nunquam fuisse mentitum. Nam etiam ethnicos Deus iuuabat suæ gratiæ auxiliis. Abbatem Hor nullum verbum otiosum dixisse, nulli maledixisse, nunquam citra necessitatem locutum susse scribit Palladius in historia Lausiaca. Idem ibidem scribit, Abbatem Pambo sub mortem dixisse, nunquam sibi verbum ex ore penitentium excidisse. De eodem Gonzalo Sylueria idem loco supra citato scribit; in tota pueritia eam seruasse animi moderationem, vt quæ est in magnis viris perrarum, neminem vnquam, neque ex suis, neque ex alienis re aut verbo vel leuiter offenderit. Quod si talis in pueritia fuit, quandò magis in maturâ annis & pietatis studiis virtute. Et tamen his abstinere linguæ vitis, spectato ordinario hominum cursu, difficile & veluti impossibile videtur. Hinc S. Iacobus Apostolus ait: Linguam nullus hominum domare potest. Et S. Gregorius: Quis, inquit, inueniri potest, qui quamlibet perfectus sit, de otioso tamen sermone non peccet. Si ergo hæc peccata possunt Christi gratiæ vitari, vera est nostra conclusio, etiam de aliis.